

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Frank Siera
Titel	STEREO
Jaar	2013
Uitvoering	De Kosmonaut / Ellen Goemans

Copyright (C) 2013 by Frank Siera

frank siera

STEREO

Leestip: de tekst voor twee personen is leesbaar als in elkaar schuivende verticale kolommen. De bladspiegel geeft zo het pingpongen der dialogen weer.

1

als er midden in de jungle
een boom omvalt
en er is niemand om het te horen
maakt die boom dan geluid

als je luistert
heel hard luistert
echt heel hard probeert te luisteren
er is niets om te horen
is dat dan nog wel luisteren
wat ben je dan eigenlijk aan het doen
ik vind
zwart is wel degelijk een kleur
water heeft wel degelijk een smaak
stilte is wel degelijk een geluid

wat
als zelfs die stilte er niet is
geluid zal er zijn zo lang de tijd blijft tikken
de tijd is geëindigd
de tijd is gestopt
wij zijn er nog
met oren zonder horen
we spitsen onze oren opnieuw
zodat de stilte kan klinken
als de tijd geluid zou maken
zou het een langgerekte lompe brul zijn
zonder adempauze
geen tijd om uit te rusten
de tijd brult door
lomp en langgerekt
in tijden van heftig
in tijden van haast
in tijden van uitgeput
altijd lomp
en langgerekt
en opeens is het stil
909 keer stil

de klap heeft geklonken
de kogel is door de kerk
letterlijk bijna
nu is het stil
de tijd is geëindigd
909 mensen dood
doodstil
zij zijn er niet meer
de luidsprekers spreken niet meer
laat staan luid
zelfs al was er geluid
dan was er geen geluid
want er is niemand om het te horen
behalve nummer 910
maar wat hij hoort
is sowieso twijfelachtig
de wind
nee geen wind
muziek misschien
daar horen we later misschien meer over
of niks

kever dood kever dood
op een dag dat de klok nog volop tikt
heeft de tijd keihard toegeslagen
er is een kever dood
kleine sandy hoort iemand leuzen roepen
kever legt het loodje
ze hoort kleine jimmy
hij verkondigt het sombere nieuws op straat
kever naar de keverhemel
kever dood er is een kever dood
kleine sandy loopt naar buiten
kleine jimmy stopt als hij haar ziet
er is een kever dood
hoor ik zelf ook wel
sorry hoor
sorrysukkel
organiseer een herdenking
kom je ook
geen antwoord
kom je ook naar de dienst
hoe is hij dood
door mij
zie je wel
ze wist het
kleine jimmy heeft
de nog kleinere kever
vertrapt
slachtoffer kever is keihard kassiewijle
door jimmy de dierenbeul
ondanks zijn sterke keverschild
heeft de kleine zespoot
na wat spastische stuiptrekkingen
dramatisch zijn laatste adem uitgeblazen
kleine jimmy stond erop en keek ernaar
hapte minstens even dramatisch naar adem
besloot vervolgens

de kever zijn laatste eer te betuigen
organiseert een herdenkingsdienst
en verzamelt volk
 echt niet dat ik ga dus
kever dood er is een kever dood
 kleine sandy is niet te porren
 voor de keverdienst
 het is een kever
 en hij is dood
daarom juist
 kevers zijn vies
deze kever is zielig
 deze kever is dood
kleine jimmy fronst
 hij lijkt niet boos
hij denkt na
 kleine sandy wacht
 hij begint zacht
het was misschien een vieze kever
maar wel een vieze kever
met een klein vies keverhartje
dat is nu een klein vies gebroken hartje
zonder kever
mijn schuld
ik heb de kever vermoord
 kleine sandy houdt haar adem in
 pauze
 iets dwingender
het was niet de bedoeling
het was een ongeluk
 met een lichte trilling
het spijt me ontzettend
als ik de tijd terug kon draaien
 gedecideerd
maar ik ben absoluut de dader
ik neem alle schuld op me
 rustig
het zou voor mij en de kever veel betekenen
als je er bij zou zijn
 kleine sandy staart kleine jimmy aan

ze heeft medelijden met de kever
medelijden met jimmy
de arme stakkers
ze woont de dienst bij
ze staan stil bij de plotse dood van kleine kever
met hen staat ook de tijd even stil
en na het welkomstwoord van kleine jimmy
de drie psalmen
het keveralfabet
en het dankwoord van kleine jimmy
draagt ze zelfs nog een klein gedichtje voor
kruipertje kevertje
zo hard als jouw schild
kruipertje kevertje
had niemand dit gewild
maar kruipertje kevertje
zo hard als jouw teloorgang
kruipertje kevertje
zo klinkt nu onze koorzang
en kleine sandy zingt een klein liedje
helaas niet
zoals beloofd
in koor
want sandy is
naast jimmy
de enige aanwezige
maar ze zingt zo mooi mogelijk
op deze dag
dat de tijd nog volop tikt
lijkt het tikken soms te vertragen
door er goed naar te luisteren

op een heel andere plek
op een heel ander moment
een specifieke middag
klinkt
geritsel
de schrille gil van een papegaai
kletterende regendruppels
en altijd geritsel
de brul van brulapen
of niks
gegis
gekrijs
geblaf van de kinkajoe
uit de familie der kleine beren
geritsel
van bladeren
en van een enorme boa constrictor
en van de sphiggurus melanurus
het zwartstaartige behaarde dwergstekelvarken
op zoek naar noten en zaden
of helemaal niks
als er hier
midden in de jungle
een boom omvalt
en er is niemand om het te horen
maakt die boom dan geluid
klapperende vleugels van de visservleermuis
jagend op vissen langs de oever van een beek
het gekabbel van het desbetreffende beekje
als bladeren ritselen
midden in de jungle
en er is niemand om het te horen
ritselen de bladeren dan
de hoge schelle grunt van een miereneter
die om aandacht vraagt
en gezang

mensengezang
de galmende echo
van een zingende stem
door de ritselende wind
meegedragen de jungle in
een rauwe soulstem
schreeuwend
hijgend
in scheurende gospelklanken
een stem
uit een dorpje
midden in de jungle
als een pigmentvlek van het woud
ligt een kale vlakte
omringd door een cirkel van bomen als bodyguards
alsof het lokaal huisjes heeft geregend
is het terrein bezaaid met kleine rieten hutjes
een houten poort
met een vriendelijk welkom
biedt toegang tot het dorp
smalle zandpaadjes verbinden de witte huizen
temidden van het groene gras
onder de blauwe lucht
en leiden naar het dorpspaviljoen
de verzamelplek voor de inwoners
de oorsprong van de stem
de stem van een zwarte vrouw
een grote knappe zwarte vrouw
die zich op een podium uitleeft
haar handen omklemmen een microfoon
haar mond ook bijna
niet alleen zij leeft zich uit
tientallen anderen
honderden
dansen
klappen
roepen
zingen
leven
als er hier

midden in de jungle
een vrouw zingt
en er is niemand om het te horen
maakt de vrouw dan geluid
zingt ze dan

dit is jonestown
waar mensen zingen
waar mensen leven
vogelvrij
een kleine gemeenschap in de jungle
een leefeenheid met als droom
de ultieme eenheid
zoals vogels de ultieme eenheid bereiken
wanneer ze in grote zwermen vertrekken
naar het warme zuiden
zo zijn ook de bewoners van jonestown
naar de warme jungle vertrokken
om hetzelfde ultieme samenzijn na te streven
door naar elkaar te luisteren
te respecteren
te waarderen
te gehoorzamen
en te zingen
 te zingen als de vink
die prachtiger vliegt
en zingt en luistert
dan welke vogel ook
 de luistervink
de inwoners van jonestown zijn vinken
en hebben het minder op kwartels
 de kwartel vliegt stuntelig
 en zingt niet
 en luistert niet
 de dove kwartel

als de tijd geluid zou maken
zou het een langgerekte lompe brul zijn
als de tijd voorbij zou zijn
hoor je niks meer
 jawel
 je herluistert
 je herontdekt
 als eerste geluid de stilte
 als tweede geluid
we gaan terug
 als tweede geluid ontdek je
we gaan terug
naar een dinsdag
 eerst de stilte
 daarna
we gaan terug
naar een dinsdag
zo'n dag zonder uren
 toch is het tien over drie
 we horen de wijzer van de klok
 tikken alsof zijn leven ervan afhangt
james en lynetta
op de bank
 lynetta met een kopje bosvruchtenthee
 en beginnende reuma
james met een borrel in de hand
en een goede neut op de vloer naast de bank
 lynetta kijkt naar james
james kijkt naar voren
 spannende dag vandaag
james neemt een slok
 al tien over drie
 drie uur is hij uit
 hij is laat
 lynetta kijkt naar james
james kijkt naar zijn glas

neemt nog een slok
kijkt naar voren
de deurklink
het openschuiven van de deur
en weer dicht
zachtjes in het slot
stilte
zucht
schuifel
deur van de woonkamer
kleine jimmy
met in zijn handen zijn rapport
jimmy kijkt naar lynetta
lynetta kijkt naar jimmy
dan naar james
james kijkt naar voren
dan naar jimmy
kleine jimmy wordt zo mogelijk nog kleiner
lynetta steekt haar reumahand uit
jimmy geeft zijn rapport
lynetta pakt het aan
vouwt het open
kijkt nog niet
kijkt naar james
schrikt
vouwt weer dicht
stopt het rapport
in de uitgestoken arm van haar man
james kijkt in het rapport
neemt nog een slok neut
en leest voor
rekenen onvoldoende
natuurkunde onvoldoende
aardrijkskunde ruimte voor verbetering
lynetta kijkt naar jimmy
jimmy kijkt niet
geschiedenis onvoldoende
godsdienst aan de beterende hand
sociale vaardigheden onvoldoende
geaardheid twijfelachtig

lynetta blaast in de bosvruchtenthee
james kijkt op
kijkt naar lynetta
lynetta blaast nog steeds in de bosvruchtenthee
james knijpt in zijn glas
zijn hand rood
zijn hoofd rood
blaast nog steeds in de thee
zijn ogen rood
blaast in de thee
rode james staat op
blijft blazen
kijkt rood naar jimmy
de thee uit haar kopje
opent zijn rode mond
en
jimmy gilt
james opent zijn mond
maar jimmy gilt
hard
hoog
scherp
een gil met overwicht
een gil die verstilt
een gil die het rood van james wegneemt
en verplaatst naar jimmy
jimmy gilt zich rood
lynetta zit op de bank
kijkt naar james
james staat
perplex
jimmy kijkt niet
hij gilt
opent dan zijn ogen
sluit zijn mond
en verwacht een klap
of een straf
of een neut tegen zijn hoofd
of een gil terug
of in ieder geval vier ogen

maar james zit met zijn borrel in zijn hand
kijkt naar voren
lynetta blaast in de bosvruchtenthee
alsof het weer vijf over drie is
of half twee
of de dag ervoor
alsof de tijd zo is geschrokken van het geluid
dat die spontaan een stapje terug heeft gedaan
alsof hun luisteren de tijd heeft veranderd
als jimmy had gegild
en james en lynetta waren er niet geweest
om het te horen

terug op die heel andere plek
op die heel specifieke middag
zingt een grote zwarte vrouw
met microfoon
de passie uit haar lijf
honderden mensen leven
leven zich uit
twee kinderen dansen
ze dansen de tijd van hun leven
sam en sarah
zeven jaar
de kleinere versies van isa en jeffrey
ooit ook de tijd van hun leven gedanst
die nu achterin het paviljoen staan
de dans gade te slaan
knijpen af en toe in elkaars hand
isa jeffrey sam en sarah
wonen dichtbij het paviljoen
hun huisje op nog geen minuut loopafstand
de buitenkant bedekt met riet
de binnenkant gevuld met bedden
met kleurige spreien
een schaal met fruit
een klein schilderij aan de wand
de dunne wand
de kamers worden
zoals in elk huisje
slechts van elkaar gescheiden
door een heel dun wandje
ze zijn blij met de dunne muren
zo zijn ze als gezin nog meer samen
jeffrey hoort
wanneer sarah uit bed valt
isa hoort
wanneer sam nachtmerries heeft
de kinderen horen

wanneer hun ouders
's nachts
nog meer dan anders
van elkaar houden
sarah
sam
ik houd nog meer van je dan anders
o sam
simon is hun buurman
simon de briljante buurman
een goed man
een genie
met prachtige ideeën voor alles en de wereld
goed doordacht
weloverwogen
zegt zinnige zaken
zou door iedereen geprezen zijn
ware het niet
dat hij onverstaanbaar brabbelt
met consumptie en opvallend weinig klinkers
whjlek strttlsnurpst hjk jk
mrrrldrnk
wkrikri
sltjppj womprstntn
en iedereen knikt maar wat instemmend
en lacht eventjes
kort
zo van
ja inderdaad
haha
grappig
maar eigenlijk
geen flauw benul van wat je zegt
hier wordt hij gehoord
hij wordt niet verstaan
maar hij wordt gehoord
simon woont samen met murphy de kat
een kat met een ernstige vorm van faalangst
zodra hij zichzelf hoort
miauw

schrikt hij van de plotselinge daadkracht
en gaat liggen beven in een hoekje
net zo lang tot hij zichzelf
per ongeluk hoort snorren
of miauwen
en zoekt dan weer een andere hoek op
om bang in te liggen zijn
zoals murphy de kat
de trouwe metgezel van simon is
zo heeft ook timothy een metgezel
timothy
een man zonder tanden
met baard
en flaporen
en een metgezel
de radiatoren
waar hij maar al te graag
aan ieder die het wil horen
en dat is iedereen
over vertelt
de radiatoren wijkt geen moment van mijn zijde
in de begindagen van het dorp
heb ik dagenlang aan dit bouwwerk geploeterd
mijn levenswerk
mijn pronkstuk
dat nu
vooral
krakkemikkig
in de wind
boven het terrein uittorent
vlak ernaast
in de schaduw van de radiatoren
staat het huisje van juf jony
juf jony geeft les op de school
aan zo'n driehonderd kinderen
waarvan er acht van haarzelf zijn
niets zo bevredigend voor een juf
als driehonderd kinderen
inclusief die van jezelf
die gehoorzaam en braaf naar je luisteren

zo aandachtig en vriendelijk als jony op school is
zo kribbig is ze thuis
ze blaft
straft
houdt niet op
alsof de stemmen van alle kinderen
er op school via de oren in gaan
en er thuis via de keel
als een onophoudelijke kotsstroom
weer uitkomen
het pad langs jony's huis
leidt verder over het terrein
naar de rand van de pigmentvlek
tegen de rij van bodyguards aan
en daar
verscholen tussen het groen
staat het laatste witte huisje
het onderkomen van de stichter
de stichter van dit dorp
jim jones
jimmy
jonestown

de klok tikt
de klok tikt nog een keer
het moment daartussenin
tik
de stilte tussen het tikken
tik
neemt de tijd dan een korte pauze
dat is de tijd die ons voorbereidt
tik
op het echte grote niets
tik
dat volgt als de klok stopt met tikken
tik
we gaan terug naar een dag die
belangrijker zou blijken
dan andere dagen
de dag dat die andere plek plots in zicht kwam
de dag dat jonestown in zicht kwam
dat had niemand kunnen vermoeden
behalve celine
ik kan het voelen
ik kan het horen
jaren geleden kon ik niets meer
mijn zintuigen verdoofd
mijn oren potdicht
mijn tong een klamme lap vlees
toen ontmoette ik jim
zij labiel
hij stabiel
zij zonder levenslust
hij vol leven vol lust
zij ontroostbaar
hij de trooster
de manier waarop jim haar toesprak
doeltreffend geruststellend
hij sprak het leven terug mijn lichaam in

hij sprak de adem terug mijn longen in
hij sprak mijn bloed terug in omloop
hij sprak mijn kapsel terug in model
inmiddels is zijn stem een soort verslaving
als hij spreekt
vult haar lichaam zich met hoop
warme verdovende hoop
hopeloos verliefd
nu weet ze dat er iets staat te gebeuren
ik weet niet wat precies
maar ik voel dat deze dag iets herbergt
dat zijn weerga niet zal kennen
de stem van jim
is de laatste dagen intenser
opzwepender
feller
luider
alsof hij dagenlang opbouwt
naar een hoogtepunt
celine kan het horen
en voelen in haar lijf
mijn lichaam bouwt al dagenlang op
naar hetzelfde hoogtepunt
de liefde giert door haar lijf
haar oren suizen
er wordt wel eens beweerd
dat het lichaam tijdens zijn hoogtepunt
niet in staat is tot nadenken
echt bewezen is dat nooit
omdat er niemand is geweest
die zijn gedachten van dat specifieke moment
nog kon terughalen
zo ook celine
het specifieke hoogtepunt is een roes
vlagen van zinnen
flarden van woorden
gevaar
altijd
droom
mond dood

actie
de stille trom
het beloofde land
jonestown
nu

er wordt wel eens beweerd
dat het orgasme van de één
de sekslust van de ander verder opwekt
als celine het luisteren beleeft
als een orgasme
wat doet dat dan met jim

terug naar die andere plek
naar die specifieke middag
jonestown
jim jones woont er in zijn witte huisje
aan de rand van de jungle
de architect
de burgemeester
de dominee
de vader
aldus will
will is de kreupele conciërge van de school
steekt zijn tijd voornamelijk
in het aanvegen van het houten bordes
dat dienst doet als schoolplein
annex basketbalveld
annex openluchtpodium
een houten platform
waar will net zo trots op is
als timothy op zijn radiatoren
als juf jony die specifieke middag
na een paar uur lesgeven besluit
dat de kinderhoofden
niet meer informatie kunnen herbergen
opent ze de deuren
de kinderen rennen naar buiten
op het zojuist geveegde houten bordes
waar will die specifieke middag
zoals elke middag
nog steeds nauwkeurig staat te vegen
het speelkwartier
alhoewel
luisterkwartier
want de kinderhoofden krijgen weinig rust
de stem van juf jony
wordt die specifieke middag
zoals elke middag

klakkeloos vervangen door de stem van jim jones
die luid en duidelijk
over het terrein van jonestown galmt
uit de luidspreker van de radiatoren
of is het wel een stem
misschien is het muziek
beste mensen
een stem die de wijze levenslessen van juf jony
moeiteloos vervolgt
herhaalt
beste mensen
verdiept
een stem die niet alleen klinkt
tijdens het speelkwartier
luisterkwartier
ook buiten die vijftien minuten
misschien is het een vliegtuig
na vijftien minuten staat will
nog steeds enthousiast te vegen
in de verzengende hitte van de jungle
en het opzweepende geluid
klinkt van de radiatoren
alle minuten worden opgeluisterd
door de galmende stem van jim jones

we gaan naar een dag die al wakker was
nog voordat de zon opkwam
het is zaterdagochtend
half negen
men heeft zich verzameld in de kerk
kinderen op de bankjes
volwassenen op de grond
geen centimeter over
behalve het gangpad
de dienst nog niet begonnen
maar het ongeduld viert hoogtij
het onrustige geroezemoes vult de zaal
het wil maar niet uitbarsten
de spanning houdt een deksel op het volume
jim staat voor in de kerk
maar de menigte kijkt de andere kant op
naar de deur
jims blik gericht op diezelfde deur
roezemoest als enige niet
vermoedelijk zijn krachten sparend
de hele zaal staart naar de deur
alsof daar elk moment een vrouw
in witte jurk
binnen kan komen schreien
als de deur opengaat
de deksel op het volume
een beetje opgedraaid
is het geen bruid die binnenkomt
het zijn welgeteld drie mensen
oscar de kreupele in een rolstoel
teddy de blinde
en gracie
de dikke
de kinderen springen op hun bankjes
de volwassenen houden ze vast aan één arm
zouden zelf het liefst net zo

op de bank springen
kreupele oscar
blinde teddy
en gracie de dikke
lopen door het gangpad naar voren
zo wild en joelend als de mensen op de banken
zo kalm en stil zijn deze drie
ogenschijnlijk
orenschijnlijk
want ze razen van binnen
ze lopen door het gangpad naar jim
die naar ze kijkt
naar ze zwijgt
het lijkt uren te duren
de volumeknop
wordt steeds verder opengedraaid
elke stap die de drie richting jim zetten
elk uur dat lijkt te verstrijken
draait de volumeknop nog verder open
de uitzinnige menigte lijkt te ontploffen
de volwassenen zijn nu zelf ook
op de banken gesprongen
de drie staan nu voor jim jones
en de tijd lijkt te bevriezen
het volume bereikt zijn hoogtepunt
galmt door de hele zaal
en wordt dan in één beweging weggedraaid
als jim jones zijn mond opent om te spreken
oscar
eindelijk
begint de klok
weer langzaam te tikken
kreupele oscar
luister goed
neem een grote hap adem
oscar neemt een grote hap adem
terwijl de hele menigte zijn adem inhoudt
leg je handen op je armleuningen
dan helpen teddy en gracie je overeind
teddy en gracie helpen oscar overeind

nu oscar
luister goed
concentreer je
zet een stap
 oscar zet
 hoe voorzichtig ook
 een stap
nog een stap oscar
 kreupele oscar
 hoe kreupel ook
 zet nog een stap
jim blijft tegen oscar spreken
 oscar zet de stappen
 jim zegt de woorden
 en de menigte kijkt en houdt haar adem in
en dan
alsof iemand op fast forward heeft gedrukt
begint oscar te versnellen
 onder de bemoedigende woorden
blijf lopen
blijf lopen
 van jim jones
 begint oscar te rennen
 door het gangpad van de kerk
 ongeloof gemengd met verwondering
 de mensen zijn uitzinnig
 de kinderen springen op de banken
al gauw staat ook kreupele oscar
te springen
 alsof zijn benen zijn grootste kracht zijn
teddy
luister goed
 blinde teddy luistert al goed
 het is het enige dat hij kan
teddy
zet je bril af
 die heeft hij toch niet nodig
teddy
kijk naar mij
je ziet me niet

volg mijn stem met je ogen
kijk naar mijn stem
concentreer je teddy
hoeveel vingers steek ik op
de tijd bevroren
de adem ingehouden
teddy zwijgt zwoegt zweet
en spreekt

vier

de menigte slaat weer los
iedereen springt op de bank
het gejuich is niet om aan te slepen
de enkele sceptici juichen voorzichtig mee
en dan

de pauzeknop

gracie

dikke gracie staat hier niet omdat ze dik is
grote knappe zwarte dikke gracie
staat hier altijd
maar dan met haar armen in de lucht
haar dikheid dansend om zich heen
en een soulstem swingend gospel zingend

maar de stem is kwijt

echt kwijt

meerdere zoekacties

naar knobbels

ziektes

verkoudheden

niets opgeleverd

gracie zingt al maanden niet meer
ze wil al maanden gillen van frustratie
maar zelfs dat lukt haar niet

gracie

luister goed

gracie luistert

de zaal is stil

als twee cowboys in een duel

kijken jim en gracie elkaar recht in de ogen

gracie luistert

naar de stille zaal

naar de zwijgende jim
naar ingehouden adem
ze luistert
naar niks
ze zoekt iets om te horen
maar ze hoort niks
dan opent jim zijn mond

zing

het blijft een seconde stil
gracie kijkt jim verschrikt aan
kijkt dan met tranen in haar ogen achterom
naar de zaal
die bijna stikt
gracie draait terug
gelooft niet dat het zou kunnen
raapt toch al haar moed en vet bij elkaar
en barst uit
in tranen
en in de soulvolste gospelsong ooit gezongen
met de volumeknop volledig opgedraaid
en een uitzinnig springende kerkzaal

i have never heard of a man
speak like this man
before
you know the blind man
cried to the lord
he cried jesus oh lord
have mercy on me
you see i've been blind
for such a long time
lord and i just wanna see
oh my gospel to the blind man
with the mighty powerful word
all of the days of my life
never since i've been born
i ain't never heard a man
speak like this man
before

terwijl in jonestown
op die specifieke middag
de tijd langzaam verstrijkt
blijft will trouw de patio vegen
blijft timothy trouw aan de zij van de radiatoren
blijven jeffrey en isa elkaar trouw
blijven ook james en lynetta trouw
in jonestown wonen
het paradijs midden in de jungle
blijft trouw het paradijs midden in de jungle
ogenschijnlijk
want er valt sinds een tijd
wel degelijk een verandering waar te nemen
niet met het blote oog
met het blote oor
damess en heren
beste mensen
het iss wederom een prachtige middag
de stem van jim jones klinkt
deze specifieke middag
vertrouwd zoals altijd
galmend uit de luidspreker
van de radiatoren
bessef je goed de sschoonheid van dese plek
nergens iss de ssaamhorigheid
de ssolidariteit
so groot alss hier
hij slist
de woorden zijn niet anders
zelfs het volume komt aardig in de buurt
van de dagelijkse portie decibellen
maar hij slist
het is niemand ontgaan dat de tijd jim jones
weinig blijk van solidariteit geeft in jonestown
zijn gezondheid blijkt minder trouw
dan zijn volgelingen

lichamelijk kan hij zijn aflatende gezondheid
goed verbergen
 rug
recht
 haren
strak
 zonnebril
op
 maar hoe hard hij ook probeert
zijn stem
 onvermijdelijk achteruit
het begint met een dikke slistong
 een ongecontroleerde trilling
een stamelende stotter
 een scheurende rasp
met als uiteindelijke uitkomst
een afgenomen bereik
in volume
 en in invloed
want wat valt er te horen
als er geen geluid is
waar luister je naar
als er geen stem is
 misschien hoor ik spelende kinderen
 of is het de wind
zover is het nog niet
maar ieder woord kost jim duidelijk veel moeite
 de tijd tikt steeds langzamer
 sloft
net als jims woorden
 met tegenzin vooruit
 maar jim blijft spreken
 zijn stem uitbuiten
 simpelweg
 omdat er wordt geluisterd
 er is een heel dorp
 met school
 moestuin
 basketbalveld
 kerk

kinderen en oudjes
dat haar oren spitst als hij spreekt
als juf jony luistert
spreekt jim
als simon de buurman luistert
spreekt jim
zelfs als murphy de kat luistert
spreekt jim
jim vertoont zich nauwelijks nog
celine vertrouwt het niet
ze maakt zich zorgen
er is iets aan de hand
ik kan het voelen
jim zien we nooit
en zijn stem is ook niet meer
wat die ooit geweest is
ze maakt zich zorgen om jim
nog nooit heeft ze hem zo niet in staat gehoord
niet in staat de emoties
de toegang tot zijn stem te ontzeggen
ze voelt dagenlang
dat er iets staat te gebeuren
totdat het die middag daadwerkelijk gebeurt
zijn stem klinkt nog steeds
vanuit de radiatoren
willen alle bewoners van jonesstown
sich verzamelen in het dorpspaviljoen
en zodoende
staat heel het dorp
binnen enkele seconden
in het dorpspaviljoen
er stond iets te gebeuren
en daar staat hij
daar staat jim jones
uitgebreid te gebeuren
met zijn hoofd vol leven
en zijn mond vol stem
beste mensen
als de tijd onschuldig zou zijn
beste mensen

kunnen wij dan
door simpelweg te luisteren
beste mensen
de tijd schuldig maken

besste menssen
er wass eenss
een vink
een vink die prachtig kon singen
van alle vogelss floot dese vink het mooisste lied
het duurde dan ook niet lang
of alle andere vinken
saten sstil luissterend
op hun eigen twijgje
en alss de singende vink
een eindje verderop vloog
dan vlogen alle luisstervinken mee
om daar verder te luissteren
naar sijn betoverende lied
selfss toen de vink bessloot
naar het warme suiden te trekken
vlogen alle andere vinken achter hem aan
en bleef hij singen
dag in dag uit
hij song soveel dat de andere vogelss
kraaien
sspechten
raven
jaloerss werden
sij konden niet so mooi singen
begonnen dess te harder te krasssen
maar de vink song enkel so veel en so luid
omdat er soveel andere vinken waren
die het mooi vonden
hij song soveel
dat sijn vogellifje het niet meer volhield
hij moesst soveel moeite doen
dat sijn kunsstige getssjilp
ssteedss meer op het lelijke krasssen
van de kraaien ging lijken
en voordat sstrakss de kraaien

sijn vinkenfamilie souden overnemen
bessloot de vink
het iss tijd
het iss tijd voor mijn laatsste lied
de tijd iss al te laat
maar hij iss gekomen
de tijd iss gekomen
om het heft in eigen handen te nemen
niet langer leggen wij onss lot
in handen van een ander
niet langer leggen wij onss lot
in handen van het lot
alss we eindelijk eens
door iedereen gehoord willen worden
kan dat door nu voor altijd te swijgen
laten we de dood bij het woord voegen
russtig maar sstil maar
niet huilen nu
ik vraag jullie russtig te blijven
nog eenmaal te luissteren
en in een rij te komen sstaan
kom maar
één voor één
naar mij toe
voor een lekker glaassje prik
timothy
kom maar naar me toe
ssimon
murphy
osscar
juf jony
de acht kinderen
teddy
celine
kleine ssandy
jeffrey
ssarah
issa
ssam
dikke gracie

lynetta
james
will
jim

en dat alles
omdat ik naar je heb geluisterd
omdat ik er was
om de bomen
één voor één
te horen vallen
je hebt gesproken
er was geluid
omdat er werd geluisterd
nu is de tijd geëindigd
wordt er niet meer gesproken
want er wordt niet meer geluisterd
nu is het 909 keer stil
op nummer 910 na
910 is grover
grover is 79 jaar oud
en slechthorend
een dove kwartel
op het moment dat jim jones
iedereen oproept
naar het dorpspaviljoen te komen
is grover aan het rommelen in de keuken
hij luistert
probeert echt heel hard te luisteren
de wind
nee geen wind
muziek misschien
of niks
het zal wel niks zijn
en grover rommelt verder
in de keuken
als grover een uur later buitenkomt
en ontdekt dat de tijd geëindigd is
vlucht hij de jungle in
hij heeft niet geluisterd
en daarmee is zijn tijd als enige niet geëindigd

als er midden in de jungle
een boom omvalt
en er zou niemand zijn geweest
om het te horen
had die boom dan geluid gemaakt
nu de tijd is geëindigd
en de vink niet meer zal zingen
zal grover wel twee keer nadenken
voordat hij met zijn slechthorende oren
nog eens ergens naar luistert

De voorstelling *STEREO* ging in première op 17 mei 2013 bij De Kosmonaut in theater BranouL in Den Haag

Spel: Tom Jansen, Michaël Bloos

Regie: Ellen Goemans

www.dekosmonaut.nl

Met dank aan Sytze Schalk en Willem de Wolf

Frank Siera (Katwijk, 1989) is schrijver en regisseur. Hij studeerde in 2012 af aan de Regie-opleiding van de Toneelacademie Maastricht met het zelfgeschreven SPRAAKWATER. Naast de regie van zijn eigen teksten, regisseert hij ook (nieuw) repertoire of schrijft voor andere regisseurs.

Toneelwerk

STEREO - 2013

SPRAAKWATER - 2012